

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Velemények a törvényjavaslathoz.

A magyarországi katolikus tanítók III. országos kongresszusa utasítást adott az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsnak, hogy a tanítói fizetések ügyében belátása szerint mindent tegyen, amit jónak és célszerűnek talál arra nézve, hogy a katolikus tanítók jogos és méltányos törekvései célhoz jussanak. Nagy gondal, megfontolással, a felelősség teljes tudatában tett meg minden lépést ezideig a Tanács a tanítói fizetések ügyében. Megnyugvással láthatja a magyar katolikus tanítóság, hogy anyagi érdekének kivívására ez a végrehajtó testület sokat, igen sokat fáradozott és nem minden eredmény nélkül.

Apponyi Albert gróf törvényjavaslata igazolja, hogy a katolikus tanítóság komoly és higgadt mozgalma minő eredményekhez vezetett. Mert tagadhatatlan, hogy ha a már benyújtott törvényjavaslat nem is teljesíti a hitvallásos iskolák tanítóinak jogos és méltányos kívánságait teljes mértékben, de a miniszter szavai értelmében ez a körülmény nem jelenti azt, hogy a kormány a jelen rendelkezéssel teljesen lezárta volna a tanítói fizetések egyöntetű rendezésének kérdését. Az ország kedvezőbb pénzügyi helyzete meghozza a hitvallásos tanítók jogos igényeinek kielégítését, csak ne esüggedjünk és ne veszítsük el reményünket, éljünk az eddigi buzgalommal és szakértelemmel szent hivatásunknak. A hivatásszeretettel végzett munka előbb-utóbb meg kell, hogy hozza a maga gyümölcsét.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács a törvényjavaslat benyújtása után, február hó 26-án elnökségi ülést tartott, amelyen beható vitát folytatott a törvényjavaslat intézkedései fölött. E tanácskozáásra meghívta Barabás György sárvári igazgató-tanítót is, aki a tanítók fizetésügyének a kongresszuson előadója volt.

A Tanács a kongresszustól nyert utasítás alapján a magyar katolikus tanítóság nevében jár el ezuttal is a fizetésrendezés ügyében. Meg-

állapodásairól emlékiratot készít, melyben rámutat a javaslat szembeszökő sérelmeire. Ezt az iratot felterjeszti a nagyméltóságú püspöki karhoz és küldöttségileg fölkéri a koalíciós pártok vezetéségeit, hogy a föltüntetett sérelmek orvoslására közrehatni sziveskedjenek. Kérésünk:

1. a 2. §-ban a) kifejezést nyerjen, hogy a községi és hitfelekezeti tanítóknak a jelen törvényben megállapított évi alapfizetése 1907. évi július 1-től esedékes.

b) A nőtlen tanítók és tanítónők lakáspénze a nős tanítókéval egyenlősíttessék.

2. A 3. §-ban az állami tanítókéval egyenlően állapíttassék meg a korpótlék. Az állam azonban ezidőszórint csak a javaslatban föltüntetett korpótlékok összegeig egészíti ki a községi és felekezeti tanítók korpótlékát és pedig négyszer öt évi szolgálat után 200—200 koronával; a 25 és 30 évi szolgálat után 100—100 koronával.

Mi tehát a két száz-százkoronás korpótlékot a szolgálati évek végére kérjük, hogy így a mai tanítónemzedék is élvezhesse a fizetésjavítás előnyeit.

Ez méltányos is, tekintve azt, hogy az állami tanítókat úgy tekinti a törvény, mintha a jelen törvény szolgálatuk alatt érvényben lett volna már s így a fizetésrendezés szerínt 1907. évi július 1-én az állami elemi népiskolai tanítói létszám-ban levő egyének fizetése a következőképen oszlik meg:

5	tanítónak lesz a	2600	K.
12	«	«	à 2500 «
61	«	«	à 2400 «
26	«	«	à 2300 «
123	«	«	à 2200 «
88	«	«	à 2100 «
255	«	«	à 2000 «
32	«	«	à 1900 «
321	«	«	à 1800 «
277	«	«	à 1700 «
1344	«	«	à 1600 «
190	«	«	à 1500 «
1130	«	«	à 1400 «
92	«	«	à 1200 «
204	«	«	à 1100 «
1484	«	«	à 1000 «

Míg ha 100 koronás korpótlék a 2. és 3. korpótlék lesz, a nem állami tanítók mindössze csak 100 kor. javítást élveznek, mert szolgálataik csak 1893. okt. 1-től számít.

A 4. §-ba beszúrni kérjük, hogy a tanítóknak a 200 kor. személyes pótlék az egyházi főhatóság véleményének kikérése mellett adassék meg.

A 11. §. felette sérelmes a kántortanítókra. De ha már az állam pénzügyi helyzete ezidőszerezt az kívánja, hogy a kántori jövedelem tanítói fizetésnek vétessek: a) fejezze ki a törvény, hogy kántori jövedelemnek csak a kántori képesítéssel járó foglalkozások után járó jövedelem tekintendő. Tehát a harangozási, ostyasütési, sekrestyési díj stb. a díjlevélből törültessek.

b) A kántori jövedelem, ha már beszámítják az állami tanítók fizetésének erejéig számíttassék be. Mert a mostani szövegezés mellett csak a 2. §-ban megállapított legkisebb fizetés erejéig terjed a kántori jövedelem beszámítása. Ez az intézkedés a nyugdíjigény megállapításánál rövidíti meg a kántortanítót. P. o. 700 kor. tanítói, 700 kor. kántori fizetés mellett 1000 kor. alapfizetésű tanítónál a kántori járandóságból csak 300 korona vétetik tanítói fizetésnek.

A javasolt módosítást a *törvény szelleme is kívánja*, mert a 14. §. második bekezdése azt mondja: «Ellenben jogában áll az iskolafőm-tartó községnek, illetőleg hitközsegnek az államsegéllyel kiegészített tanítói javadalmazást az állami tanítók fizetése arányában saját erejéből fölemelni, anélkül, hogy ennek következtében a már megállapított államsegély megvonható, vagy leszámítható lenne».

c) Ugyancsak a 11. §. után beveendő volna ez a szöveg:

«A vallás- és közoktatásügyi miniszter feljogosítottatik azonban, hogy a jelen törvény életbelép-tetése után számított 10 év mulva az állami költségvetésbe fölvevett összeg erejéig évről-évre %-os kules alapján, a kántori teendőért járó és a tanítói fizetésbe beszámított összeget a 2. §-ban megállapított legkisebb fizetéseknek megfelelően az érdekelt kántortanítók javára kikapcsolja, anélkül azonban, hogy a kántori teendőért járó javadalmazások kiszolgáltatása alól a hitközse- get fölmentené».

Ez az intézkedés az állam jelen pénzügyi helyzetét nem érinti, de a miniszter urak elvi álláspontját, melyben elismerték, hogy a kántori jövedelem nem tanítói fizetés, teljes mértékben igazolná és a kántortanítóknak a jövőbe vetett reményét táplálni és teljes megnyugvást eredményezne.

A figyelmi ügyekben a hazafias biztosítékok épségben tartásával az egyházi főhatóságok jog-körének világos biztosítását óhajtuk.

A 35. §. ügy módosítandó, hogy a törvény előnyeiben a magánosok és társulatok által fönntartott iskolák tanítói is részesüljenek. Az vilá-gosan kiteendő, hogy az uradalmak és alapít-ványok iskolái, mert hitközségi iskola jelle-

gével bírnak, nem tartoznak a 35. §. intézke-dési alá.

A Tanács lelkesen ismerte el, hogy Apponyi Albert gróf szívét, lelkét, erős lajsszeretetét ön-tötte a törvényjavaslatba és alkotása új mesgyét vág a magyar népoktatásügy kívánatos hala-dásának és fejlődésének. De fokozta volna ezen haladást, hogyha államsegélyt vagy jövedelmi forrást biztosítana a hitvallásos iskolák fejlesz-tesére is.

Tanítóinkhoz.

Fájdalommal tapasztaljuk, hogy a várva-várt törvényjavaslat a hitvallásos iskolák tanítói szá-mára oly rózsátövet termett, mely csak három év mulva fog fölvirágozni és akkor sem fog még annyi rózsát teremni, amennyit az államiaké már most terem.

Hiábavaló volt a hitvallásos iskolák tanítói-nak könyörgése, a legfőbb egyházi hatóságok fölszólalása, a törvényjavaslat igazságtalan pont-jait ki nem köszörültek. Apponyi idealizmusa, mely vallásossága nem volt képes érvényesülni. Úgy látszik, hogy a kultusz-kormány nemzeti pro-grammját csak liberális köpenyben képes az országgyűléssel elfogadtatni. És ez nem az ő hibája, hanem a keresztény polgároké, kik a vallástalan áramlatnak gátat vetni röstelnek.

Mindebből az következik, hogy a keresztény társadalomnak talpra kell állania, sorompóba kell lépnie minden vallásos férfiúnak és nőnek egyaránt. Kemény harcot kell kezdenünk leg-drágább kincsünkért: a hitért.

Ez a harc azonban céltalan lesz és ered-ménytelen marad, ha hitvallásos iskoláinkat föl-adjuk. Nevetséges lesz pedig, ha csekély állam-segélyért megtartott iskoláink igazgatását a fele-keztelen állam önkényének szolgáltatjuk ki.

Ki kell tehát tűznünk az önvédelmi zász-lót, sőt nemcsak az önvédelmit, de a *hódítót!* Ne csak védekezzünk, hanem *hódítsuk meg az egész országot a keresztény eszméknek, tiporjuk el a vallástalan, a kereszténytelen irányt!*

Ezen a hódító zászlón pedig, melyet a keresz-tény társadalomnak ki kell tűznie, első eszme legyen a keresztény tanítók ügye. Akié az is-kola, azé a jövő.

A tanítók ügyében pedig első a fizetésrende-zés. Aki munkást akar, ne sajnálja tőle a ke-nyeret.

Addig nem nyugszunk és nem nyugodhatunk, míg az állami tanítók csak egy fillérrel is több fizetést élveznek, mint az egyháziak. Sőt még ott sem állhatunk meg. El kell jönnie az időnek, midőn a hitvallásos iskolák tanítói évről-évre külön jutalmazásban részesülnek a vallásos, hit-buzgó nevelés címén. Méltó a munkás az ő bé-rére. Már szent Pál apostol megmondotta, hogy akik kétszeresen dolgoznak, kétszeres jutalmat nyer-jenek.

Ez a hitvallásos tanítók fizetésügyének koronája. Azonban a gyümölcs sem érik meg máról holnapra. A közmondás is azt tartja, hogy aki sokat markol, keveset fog. Azért lépésről-lépésre előre, de mindig előre!

Az első lépés, amelyet meg kell tennünk, az első cél, amelyért azonnal sorompóba kell állnunk, amelyet ki is küzdhetünk, az, hogy a jelen törvényjavaslatban előírt fizetésjavítást a hazafias szellemű hitvallásos iskolák tanítói is már 1907. július 1-ére megkapják.

E cél kiküzdésére szövetkezzék a tanítók kara. Gyülekezzenek helyenkint össze, intézzenek ilyen irányban közös fölrítatot a kormányhoz, a képviselőházhoz és saját országgyűlési képviselőjükhöz.

A csorvási hitvallásos tanítók ezt az utóbbi lépést már meg is tették és következő levelet intézték Veres József országgyűlési képviselőhöz:

«Alulírottak a legmélyebb tisztelettel kérjük Nagyságodat, hogy a nem állami tanítók fizetésügyének tárgyalása alkalmával a törvényjavaslat 12. §-ához a következő toldalék hozzácsatolását indítványozni méltóztassék:

A vallás- és közoktatásügyi miniszter föltalmazzatik, hogy mindazon nem állami tanítóknak és tanítónőknek, kik az összes tárgyakat magyar nyelven tanítják és akiknek iskolafenntartó hatóságai a jelen törvényben előírt illetményeket alkalmazottaiknak szegénységük miatt azonnal meg nem adhatják és a szükségelt államsegélyért az 1907. évi szeptember 30-áig nem folyamodnak — a kir. tanfelügyelő útján fölterjesztett kérelmére a jelen törvény 2. és 3. szakaszaiban előírt összeg erejéig ideiglenesen, az 1907. évi július 1-étől az 1910. évi szeptember 30-áig terjedő időre megfelelő fizetés jellegével bíró személyi pótlékot adhasson. Ez a személyi pótlék azonban az iskolafenntartók eddigi jogait semmiben sem korlátozza és szabad elhatározásuknak a jövőre nézve irányt nem szab».

E formulát melegen ajánlom, mert ha ezt a képviselőház megszavazza, az összes nem állami magyar, hazafias tanítók rögtön megkapják a fizetésjavítást, az iskolafenntartók pedig időt nyernek a fizetésügy nyugodt rendezésére anélkül, hogy a kért államsegély miatt rendelkezési jogukat elveszítenék.

Kérem a tiszteletreméltó tanítótestületet, lobogtassa fenn a keresztény eszmék hódító zászlaját, amelyen első helyen az ő érdeküknek aranybetűje olvasható.

Csorvás.

Szirtes Antal.

A gyermekek nemi fölvilágosítása.

(Folytatás.)

A nemi betegségek elhárítását sem tartom oly súlyos oknak, mely elfogadhatóvá tenné a gyermekek nemi fölvilágosítását. A gyermek nem ismeri a tudó szerkezetét, egészségés működésé-

nek előfeltételeit és mindama káros behatásokat, melyek kóros elváltozásokat hoznak létre és mégis egészséges tudóval bír, mert szülei gondot viselnek reá. A vallás-erkölcsös nevelésben részesült gyermeknek nem szükséges ismernie a nemi élet sohasem szép, sokszor undorító titkait, hogy visszariadjon az Isten hatodik parancsolatának megszegésétől; visszatartja őt ettől saját morális ösztöne, a szülői otthon példás nevelése, a vallás és iskola által hirdetett erkölcsi fölfogás.

A fölemlített célok közül egyik sem az igazi cél, amelyet a fölvilágosítás hívei el akarnak érni. Valódi szándékuk: a nevelést az eddigi vallás-erkölcsi alap helyett természettudományira helyezni; az embert s a természetet «a teremtés ősi legendájától» megfosztva, a maga valóságában, a darwinisztikus evolúció keretében, bemutatni: s e célra nagyon jó eszköznek bizonyul a gyermekek nemi fölvilágosítása, kik nem bírván még elég komolysággal, melyet e tárgy fölöttlenül megkövetel, tág ismeretkörrel és a megkívánt értelmi erővel, bizony csak azt látnak a biológiai előadások eredményeképpen, amit előadók láttatni akartak: hogy az ember úgy keletkezik, fejlődik, él és semmisül meg, mint bármely más állat.

E mozgalom visszhangra lelt a mi hazánkban is, melynek bizonyos köreiben a nyugati eszmehulladékok hálás mohósággal fogadtak. Olyan merész hangot ugyan még nem hallottunk, mint amilyen azé a német feminista nőé, aki a népiskolában, a természeti tárgyak szemléltető képei közé a nemi szervek rajzát is fölvetetni kívánja. Azt tudom, hogy itthon is van néhány «modern tanerő», különösen nő, aki üzi a fölvilágosítást, ha nem is épen radikális módon. Pedig ez a kérdés még a hívek táborában sincs véglegesen eldöntve. Mily korban kell kezdeni? Mennyire terjedjen? Ki végezze? E kardinális kérdések közül még egyet sem tisztáztak teljesen. Az elhangzott számtalan vélemények közül idézem egy berlini orvostanárét; a mi szempontunkból is helyeselhető fölfogás nyilvánul benne, pedig «fölvilágosult», csakis az anyag létezését valló, modern tudós nézete.

«Azt a kérdést, vajjon a gyermekeket nyíltan és bőlesen fölvilágosítsuk-e vagy nem a természetes nemi dolgokról, egy bizonyos korban, melyben a nemi öntudat fölébred s abból a célból, hogy a kíváncsiságnak és a titok ingerének veszedelmes élet eltompítsuk? — orvosok és pedagógusok egyaránt megvitatták és épen annyiszor helyeselték, mint elvetették. Mi nem mondunk véleményt ezen veszedelmes, kétes sikerű kísérlet felől, de azt hisszük, hogy ott, hol alkalom kínálkozik és valaki ért hozzá a tárgyat természet-tudományi és erkölcsi szempontból egyaránt nemesítő világításba helyezni, egy fejlődő gyermekre a benyomás csakis akkor lesz jótékony hatású, ha jó nevelésben részesült és nem lát — kivált szülői házban — rossz példákat».

Minden izében helyes fölfogás. A vallás-erkölcsi nevelésben növekvő gyermeknek fokként és

böles tartózkodással föl lehet tárni a természet és élet ama titkait, amelyeknek helyes fölfogásához a szükséges értelmi erővel és lelki komolysággal bír. Tehát nem szabad a nevelést vallás-erkölcsi alapjáról elmozdítani s a természettudományira áthelyezni; a kipróbált és jónak bizonyult, egyetlen lehetséges alapon álló nevelés keretében az eddigénél sokkal nagyobb, fontosságához méltó tert biztosítani a természettudományok részére: ez a helyes elv. A biológiát célzatosan kiválasztani és materialisztikus éllel a gyermek erkölcsi érzésének kipusztítására fölhasználni, valóban sátáni terv. Ezzel szemben a kath. nevelés eddig és mindenha oda irányult, hogy csakis olyan ismereteket közöljön a gyermekkel, melyek segítségével földi életét jól betöltve, ekként örök célját elérhesse.

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

Nemzeti népoktatásunk biztosítékai.

Valahányszor a tanítók fizetésügyéről nyilatkozott *Apponyi*, mindannyiszor hozzákötötte és nyomatékosan kifejezte népiskoláink garanciáinak nagy gondolatát. Népiskoláinkat keresztényi és nemzeti szempontból megerősíteni, azokat oly biztosítékokkal ellátni, mely biztosítékokon megtörik a korszak minden romboló áramlata, olyannyira fontos és sürgős teendő ez, hogy az esetben is végre kellene hajtania az államhatalomnak, ha a tanítóság helyzetének sanyarú volta nem sarkalná is áldozatokra.

Ha ily irányú intézkedésekre talán még nem is mult el az alkalmas idő, de a tizenkettedik óra már bizonyosan elérkezett.

Mert egyetlen gondolkozó és érző ember sem maradhat immár közömbös, mikor látja, hogy a nép mindinkább eltávolodik minden isteni forrástól s a legszennyesebb és legbűzösebb esatornák itálát habzsolja. A világgal egyidős ideálok örökifjúsága és szépsége nem hat reá már ősi hipnotikus erejével, mert isteni érzékei eltempultak, használhatanná váltak; a mai nap *demosán* az állati érzékiség uralkodik, a gyomor és fajtalanság sárbahuzó ösztöne. Megdöbben a lélkünk, mert önkéntelenül *Madách* tragédiája jut eszünkbe, hol az ember nagyra-törő ifjúságából szintén oly kétségbeejtő vég származik.

A népek sorsát intéző minden földi hatalomnak kötelessége az elfajulást megakadályozni, a züllés útjába gátat vetni s a nemzeteket visszatéríteni azokhoz a most is életadó eszményekhez, melyeknek anyai emlőjen nevelkedett egykor. Az ember az ideálok Anteusa; amint elhagyja őket, erőtlenné válik és elpusztul.

Speciális helyzetünk teszi kötelességünkkel, hogy mindent *magyar nemzeti* szempontból tekintsünk és intezzünk. Más nemzeteknél a hazafiság lehet diésőség vagy hatalomvágy, minálunk egyenesen életkérdés. Ezért minden in-

tezményünkkel, így elsősorban iskoláinkkal is, a magyar nemzet megerősítésére kell törekednünk és csakis magyar nemzeti iskolákat szabad megtűrnünk, melyek a nemzetiségi és nemzetközi eszmékkel szemben a hazafiságot és nemzeti szellemet terjesztik. Öröndetes, hogy *Apponyi* teljes tudatában van ennek s az igazság nyíltságával hirdeti is: «Ha vannak tanítók, akiknek erkölcsi akadály a hazafiság és a nemzeti szellemi terjesztése, akkor ezeknek nemesak hogy állami támogatást nem adunk, hanem tanítóknak se tűrjük meg». Ez a radikális hazaszeretet álljon őrt népiskoláink fölött, ez fűzze ezernyi kötelességgel iskoláinkat a haza földjéhez, hogy nemzeti érzésben erős nemzedék kerüljön ki csarnokaikból. Megköveteljük az iskolától és ebben nem szabad engednünk, hogy magyar nemzeti öntudatot és fajszertetet neveljen a gyermekbe, amint azt nagyszabású kongresszusi előadásában gyönyörűen kifejtette *Ember* Károly lovag.

XIV. Lajos «l'état c'est moi»-jával ellentétben, a tanítók egész igazsággal mondhatják: *az iskola én vagyok*. Ez okból nemzeti népiskoláink biztosítékai között elsőrendű fontossággal bírnak azok, melyek a tanítók szellemi és anyagi viszonyait határozzák meg. A nagy nemzeti kormány ez időszertint nem állíthat erősebb, szilárdabb biztosítékot, mintha a tanítók fizetését méltóképen rendezzi. *Az összes tanítók minden irányban való teljes egyenjogúsítása* oly kardánális garancia, melyet figyelmen kívül hagynia ennek a kormánynak, mely a közélet megtisztítását és megnemesítését vallja tevékenysége vezérfonalául, semmi körülmények között sem szabad. Ha a tanítót megsabadjítják anyagi gondjaitól, megvédik a lealázó és föllázító proletár érzés behatása ellenében, oly munkatársat nyernek, akire nagy terveik keresztülvitelében bizton számíthatnak s akitől jogosan elvárhatják ama nagy missió teljesítését, melyet modern nemzeti életünk a néptanítóktól megkövetel.

Másrészt a tanítóság szellemi szintáját is emelni kell, hogy szélesebb látkört nyerhessen, hogy hivatásának egész teljességét áttekinthesse és betölthesse; sürgősen keresztül kell vinni azt a nagy átalakulást, mely a mult idők *iskolamesteréből* ebbe a mi forrongó, kibontakozó világunkba illő *népnevelőt* formál. A közelmult eseményeinek egy némely szimptomái meggyőzhették a tényezőket arról, hogy különösen a tanítók szociális nevelésében sürgős intézkedésekre van szükség.

Nepoktatásunk egyéb biztosítékait celszerű *intézményekben* kell megalkotni. A népiskolai oktatásnak teljesen ingyenessé tétele, ifjúsági egyesületek szervezése, felnöttek oktatása, iskolai, ifjúsági és népies könyvtárak létesítése, katolikus olvasóköriek, keresztény szociális egyesületek alapítása által oldhatjuk meg sikeresen a nemzeti és keresztényi népnevelés nagy föladatait. E célra azonban legfontosabb az iskola

ideáljának megvalósítása: a *hitvallásos állami iskola*, mely nem nehezedik súlyos teherrel a népre, melyben nemzeti szempontból az állam, valláserkölési szempontból az egyházhatóság gyakorol ellenőrzést és fölügyeletet. Az államhatalomnak ezt a tökéletes iskolát kell megalkotnia, mert ebben olthatja legintenzívebben a nép lelkébe minden nemzetek fönnállásának és nagyságának leghatalmasabb garanciáit: a hazafias és keresztényi szellemet.

Mert bármint profétáljanak a társadalomtudományi társaság bölesei, a népek ezután is hazafias érzéseik ereje által fejlődnek nagygyá, még pedig csakis keresztény talajból. *Goethe*. — akit még a Jászi Oszkár és Somló Bódogok sem nevezhetnek ultramontánnak — azt mondá: «Bármennyire haladjon előre a szellemi kultúra, bármily szélességre és mélységre terjeszkedjenek a természettudományok s bármily nagyra nőjön az emneri szellem: a kereszténység erkölcsi kulturájának magaslatát sohasem fogja túlhaladni». S hogy az emberi élet még e hipermodern világban is mily tökéletes összhangba hozható Krisztus szellemével, azt egy magyar és katolikus lángelme bizonyítja be gyönyörű produktumában, a *Diadalmas világnézetben*.

... Tehát építsük a mi házunkat *kösziklára*, hogyha ismét eső szakad, árviz támad, szélvihár jön, a mi házunk össze *ne* omoljon.

W.

VEGYESEK.

A kath. tanítók fizetésügye. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács február 26-án Budapesten elnökségi ülést tartott dr. *Szentgyörgyi* Jordán Károly apát elnök mellett. A gyűlésen jelen voltak: *Ember* Károly lovag v. elnök, *Zelliger* Vilmos pápai káplán, pénztáros, *Gerely* József ellenőr, *Győrffy* János igazgató, könyvtáros, *Dobos* János titkár és *Bertalan* Vince irattáros. *Bertalan* Vince az Esztergom-kerületi kath. tanítói kar javaslatait is előterjesztette, amelyeket a Tanács a tárgyalásban sokban fel is használt. A gyűlésen *Barabás* György előadó terjesztette elő a törvényjavaslatra vonatkozó módosításokat, amelyeket az Egyház érdeke és a kath. tanítóság erkölcsi és anyagi helyzete megkíván. Az emlékirat megszerkesztésére *Ember* K. v. elnök kérését fel. Az emlékiratot a jövő számban részletesen ismertetjük.

Kath. tanítók a nép között. A Csanáosi kath. Olvasókör f. hó 23-án ez idén immár 4-ik felolvasó estélyt tartotta, melyen a hölgyek mind, a köri tagok pedig igen nagy számban voltak jelen, mint mindig. *Rónai* István elnök tartott ünnepi megnyitót, majd a nagybójt jelentőségéről mondott szívhez szóló nemes beszédet. Nagyszombati legendát olvasott föl *Jékel* Antal jól kidolgozott stílusban, érdekes tartalommal. II. Rákóczi Ferenc arcképének leleplezésével és egy Krisztusi feszületnek ünnepélyes kifüggesztésével mutatta meg a kör, hogy szerény falai között a hit-, vallásosság és példás hazafiság eszméit követi. A kath. Népszövetségről tartott fölolvast *Csanáosi* Endre tanító, melynek nyomán a gyűlés elhatározta, hogy Csanáoson magalakítja a kath. Népszövetséget. Jelenleg már élénken folyik a taggyűjtés. A Szent-István-Társulat népszerű, pártoló tagságának érdekében szintén történt ismertetés az Olvasókör kebelében s a taggyűjtés folyamatban van *Csanáosi* Endre gyűjtő által.

A katolikus tanítók fizetésének rendezése. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács nevében a napokban adták át *Vaszary* Kolos bíboros-herceggprimásnak lovag *Ember* Károly és dr. *Zelliger* Vilmos tiszteletbeli pápai káplán a magyar katolikus tanítók kérvényét, fizetésük és nyugdíjuk rendezésének ügyében. A herceggprimás kegyesen fogadta a kérvényt és megígérte, hogy az abban foglaltakat melegen fogja támogatni.

Ertesítés. A kézdiorbai róm. kath. tanítóegyesület pártoló és rendes tagjait tisztelettel értesitem arról, hogy a választmány a téli gyűlés megtartását az idő mostohasága és az utak járhatatlansága miatt a nagygyűlés jóváhagyása reményében, levélle a napirendről. *Szabó* elnök.

Halálozás. *Horráth* József, 46 évi tanítói működés után 67 éves korában február 22-én Nagyesömötén az Urban elhunyt. Az ő. v. f. n.

Szerkesztői üzenetek.

U. L. Levélben feleltünk — **K. A.** Szerzett jogait az új törvény nem vonja el. Csak akkor nyugdíjazzuk, hogyha a törvényben megkívánt eredményt felmutatni nem tudja. A korpótlékért folyamodjunk s esatolja a miniszteri jogosítványt. — **D. F.** Levelet küldtünk. — **A. J.** Beérkezett. — **B. F.** Beérkezett. Felhasználjuk. — **V. A.** Kérdézősködtünk, de eredménytelenül. Forduljon az akadémia titkári hivatalához. — **B. T.** Kivételesen visszaküldtük. — **B. I.** Beérkezett. A törvény a párber behajtását megfelelően rendezi. — **A. V.** és **Sch. E.** Elküldtük. — **T. S.** Nem fizet csak akkor, hogyha helyben földbirtoka vagy saját háza van. — **B. L.** Attettük a kiadóhivatalhoz. — **Sz. A.** Köszönet. — **W. E.** Közzétettük. — **Sz. S.** Készséggel teljesítettük kívánságát. — **S. M.** A nemesi birtok éppen úgy viseli az iskolai terheket, mint a nem nemesek földje. Azonban, hogyha iskolai kegyuri terhet visel, akkor nem róható meg külön adóval is. — **A. A.** A tanító tanítói járandósága semminemű községi adóval meg nem róható, így hitközségi pótdóval sem. — **K. I.** A párber mennyiségéről a díjlevél intézkedik. Am a tanító önkényűleg nem eszközölhet változtatást.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Felsőszellő (Nógrád m.) posta Nógrád szakál. kántor-tanítói állásra pályázat hirdettetik Jövedelme: kétszobás lakás, konyha, kamra, istálló, ólak, pince, 700 öl házikerti gyümölcsös, 166 kor. földhaszonbér, 160 kor. munkaváltás, 28 méter kemény tűzifa, külön 7 méter az iskolafűtésre. Fából 14 métert maga vágat az uradalmi erdőben és az egészet 6 hordatja be. Párber 100 mérő buza és 100 kor., tandj 145 kor. körül, község segély 17 kor. 60 fill., alapítványokból 11 kor., stéla 80 kor., ostyasütésért 1 mérő buza, iskolafűtésre 3 kor. Csakis oklevelesek pályázhatnak. Pályázati próba *Marcus 14-én* d. e. 10 órakor. Kérvények *Lazkó Lajos* ker. espereshez köldendő Kürtabonyba, (Szklabonya, Nógrád m.) Az állás azonnal elfoglalandó. *Horráth* Béla, lelkész.

Egri érseki megye.

Domaházára segédkantortanító kerestetik azonnali beutazásra március végéig, aki a kántori teendőkhöz nemileg járatos legyen. Ajánlatok fizetés megjelöléssel, Domaháza Borsod m. *Józsa Kálmán* kántortanító. 103 1-1

Erdélyi egyházmegye.

A zagoni (Haromszék m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: korpóteleken kívül évi 1100 (ezer száz) kor. Lakás: három szoba, teli és nyári konyha, kamra és pince megfelelő gazdasági épületekkel, 1/4 hold kert. A választás útján kinevezett kántortanító kötelessége az egy tantérrel bíró iskola összes növendékeinek önálló vezetése és az összes kántori teendő végzése. Okleveles kántortanítók pályáz. határidő: Pályázati határidő 1907 március 20. Kántori próba március 24-én. Kérvények a róm. kath. iskolaszékhöz Zagonba küldendők. 93 2-2

Kerestetik helyettesítésre okleveles osztálytanító három hónapra esetleg év végéig. Fizetése 60 kor. lakással. Alást nőlen rögtön elfoglalhatja. Ajánlat *Meiszl József* plébánoshoz, Szegsvár. 101 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Bélaudvarnoki róm. kath. tanítói állásra március 21-ig pályázat hirdették. Jövedelme: községtől 260 korona, 24 méter keményfa 60 kor., államszegélyből 479 korona, szántó föld 1 kor. Összesen 800 kor. Lakása 1 szoba, konyha és kamra. A magyar és ló nyelvvel tudó okleveles tanítók és tanítónők alulírott nál jelentkezzenek. *Kanizsai József* esp.-plébános, Felső-Veszteme, Nyitra-m. 107 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Az oltárczi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: tisztességes lakás, egy hold föld és egy hold rét a község által megmunkálva 60 kor., szabad legelőtési póc, 30 mérő rozs 150 kor., 672 liter must 120 kor., négy öl kemény tűzifa 48 kor., tandíjból 240 kor., a község pénztárából 200 kor. Kérvények március hó 15-ig a plébániai hivatalhoz Bánokszentgyörgy Zala m. küldendők. 106 1-1

Váci egyházmegye.

Az újszászi róm. kath. iskolánál egy tanítói állás megüresedett. Helyménye: 800 kor. és szabad lakás. Ha ezen állásra helybeli tanító lesz megválasztva, az új állás helyménye 800 kor. és 160 kor. lakbér teendő, melyből 400 kor. államszegély. Kérvények március 6-ig nyújthatók be. Az állás április 2-án elfoglalandó. A személynél megjelölés előnyben részesülnek. *Hirling János*, iskolaszéki elnök. 105 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A szücsi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat avították. Jövedelme mindent készpénzben számítva 999 korona 58 fill. tanulmány magyar, az istentisztelet nyelve német-magyar. Csakis oklevéllel bírók pályázhatnak. Személyes megjelenés elbírás. Választás napja március 14. mely ideig a kérvények *Füzy István* iskolaszéki elnök címére küldendők. Szücs, u. p. Franinvágás. 109 1-1

Hirdetes. Okleveles róm. kath. tanító, aki kántori teendőkhöz teljesen járatos, ideiglenes helyettesítőnek kerestetik. Tiszteltdíj havi 40 kor. és étkezés. Lakásról a jelentkező gondoskodik. Ajánlatokat *Farkas Pál* plébános Siófok címre kérem. 108 1-1

A Mindszentkallai róm. kath. elemi iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra március 12-iki határral pályázat hirdették. Javadalmazása: butorozott szoba tisztogatással, fűtással 800 kor. készpénz, melyből 400 kor. államszegély, többi htközség fizeti. Megválasztott tartozik kijelölendő tantérben önállóan tanítani, a gyermekeket isteni tisztelgésre, körmenetekre vezetni, felügyelni, gazdasági oktatásban részesíteni, ismétlősök tanításában segédkezni, kántortanító akadályoztatása esetén ezt helyettesíteni. Állás azonnal elfoglalandó. Okle-

veles férfi- és nőtanítók kérvényüket *Kéri Gyula* plébánoshoz, Szentbékálla, Zala m., posta Köveskál intézzék. 110 1-1

Két havi időtartamra szükségem van kántorsegédre, éga havonként 70 kor., lakás a szükséges butorokkal. Ajánlatokat *Geciner Endre* tanító Kishegyes, Bács m. címre kérem küldeni. Önálló kántori állás kb. 2000 kor. jövedelemmel okt. 1-ig be lesz töltve, a jelentkezőnek jó alkalom lesz segédi ideje alatt képességeit bemutatni. 100 1-1

Orgona. Füleken (Nógrád m.) a szent Ferencendiek templomából, egy jókarban álló, előjátékos, tíz változatú, pedálos orgona jutányos áron eladó! Megkereséseket elfogad és válaszol. *Kapás Arnold*, plébános, házfőnök. 102 1-2

= 24 nagyon csinos és dallamos =
előjáték — Orgonaszékből II. — bérmentes küldéssel csak 120 fillér. Ha a mű nem felel meg, 5 napon belül visszaveszem.

Zambó Károly r. k. kántor,
Szeged 6.

88 2-8

Bold. Csima István, főkántor, országszerte ismeretes, kitűnő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakiséretű gyászmiséneket tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2.50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyenél Kiskunfélegyházán.

8 8-8

Szőlőoltványok

kétévesek hiányok pótlására, gyökeresek, símák legjobb fajokban, legolcsóbban

= Hegyi bor =

fehér, siller és vörös kitűnő minőségben kapható Székely I. Józsefnél Gyöngyös.

Árjegyzék ingyen

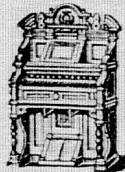
790 11-16

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11. (Tisztviselőtelep.)

Pianók.

Pianinók.

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek különös szelvényengedély. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

irták: főt. Stacke István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katolikus anyaszentegyház isteni tiszteletein kitünő szolgálót tesz s nemcsak karnagyoknak és kántortanítóknak, hanem mindazoknak, kik az orgonát vagy harmoniumot játszsza — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a fent nevezett s művészi ízléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben irt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstruálva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégánk, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes be-
küldése mellett bérmentve:

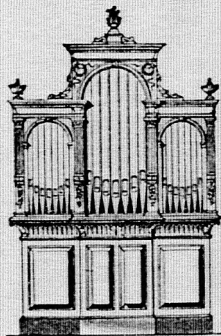
«Hazafias Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
«Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
«Miatyánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
«Hazánk Nagyszonyja» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
«Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo-
nium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom minden-
nemű templomi orgona-
és harmonium-készítésére
a legújabb légnymatú,
(pneumatikus) eső-rend-
szer szerint, igen jutá-
nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javítá-
sokat, tisztításokat és hango-
lásokat olcsón vállalok el jót-
állás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gyára.

Üzletek: Lipcse, Szent Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak-
tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniu-
mok művészi hangolva, mindenütt feltűnést keltenek
elvarázslóan szép összhang-
jukkal. Előnyös felté-
leink tanítók részére:
A vételár felének vagy legalább
egy harmadának lefizetése és
a maradék részletekben meg-
egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák
részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű,
légnymatú harmoniumok igen erős atható hanggal.
Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat
idejekorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képezi

„KAROLIUM“

vér- s pajzstetű, fakukac, poloska és a mézgasdást előidéző
élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusz-
títja és a fákat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezéreképviselő a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta
használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a
következő bizonyítványt adta:

Teljesítés Fr. Kiss Károly tanár árának Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-keveréket
gyümölcsfáimnál még a múlt év nyarán teljes sikerrel
alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a
körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására az
egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén
mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza-
nyerték.

Kiváló tapasztalat!

Hets Ödön s. k.

**A főfőisztelendő katolikus papság figyelmébe ajánljuk a
következő kiadványokat:**

	Korona		Korona
A vallás és kinyilatkoztatás. Irta dr. Vajó József. Ára	3.—	Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban 970-től 1900-ig. Irta Karácsonyi János dr. váradi kanonok. Ára tüzve	4.—
Bevezető a nők lelkigyakorlatához. Irta dr. Várady Lipót Árpád, sebencei választóapát-kanonok. Ára tüzve	40	A mi Urunk Jézus Krisztus. Irta Dupanloup B. Fordította Ruschek Antal. Kis negyedről alakú díszmű. Egy műlappal, 5 teljes oldalnagyságú és mintegy 70 kisebb képpel. Díszes kötésben	12.—
Szent Jakab Jeruzsálem első püspöke. Egyszermind válaszul e kérdésre: Voltak-e az Úr Jézusnak testvérei? Irta dr. Glesswein Sándor győri kanonok. A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályi felolvasásának 57. száma. Ára	80	Ugyanaz nehezebb papíron, selyemköt.	20.—
Jézus Krisztus isteni Megváltóink élete. A négy evangéliumból időrendben összeállított és magyarázó jegyzetekkel ellátta dr. Ballis Antal. Második bővített kiadás. Ára tüzve 2 korona, kötve	3.—	Salve Regina. Rövid elmékedések a „mennyes királynéja” kezdetű régi Antiphona nyomán. Irta és kiadja: Sánta Imre. Ára tüzve 1 korona 50 fillér. Kötve	2.—
A túlvilág. Nagybójtai szentbeszéd, melyeket a budapesti angolkisasszonyok templomában mondott Mihályi A. dr. Ára	1.20	Szent Norbert élete. Irta Madelaine Godotré. Franciából átdolgozta dr. Takács Menyhért jászóvári prépost. Képekkel. Ára	5.—
Bójtai konferenciabeszédek. Pollák Jánostól. Ára	1.40	Messziás bűn bűnesu. Adventi, nagybójtai szentbeszéd-sorozat. Keresztény tanítás-sorozat. Irta Gerebenics Sándor. Ára	2.20
Betegségünk orvosságunk. Nagybójtai beszéd-sorozat. Kötve	3.20	A plébános. Egyházi tanulmány. Irta Huszar Elemer. Ára	1.—
Az olajlák hegyétől a golgotáig. Nagybójtai szentbeszéd. Főpásztori enged. Ruschek Antaltól. Félkeménykötésben 2.40, kötve	3.50	Az ó- és újszövetségi Szentírás a Vulgata szerint. Káldi György fordítása nyomán jegyzetekkel átdolgozva. Füzve 8 korona, félbörkötésben 2 korona, egész bőrötésben	15.—
A keresztben az údv. Nagybójtai konferenciabeszéd. A győri székesegyházban mondta Schlegel Peter. Ára	1.—	Az Oltáriszentség az egyházi jogban. Irta Huszar Elemer. Ára	1.—
Régi magyar passió rajzokkal. Régi kódexekből, nyelvjegyzetekkel kiadta Toldy Ferenc. Füzve	2.—	Egyháztörténelmi emlékek a magyarországi hitújítás korából. Szerkesztették: Bunyitay Vince, Rapaics Raimund, Karácsonyi János. I—III. kötet: a K 20.—	60.—
A Szent Kereszt legendája. Irta Pap bácsi. Ára	1.—	Népmissiók kézikönyve. A világi papság által rendezett missiók számára. Irta Romasz Ferenc. Füzve	4.—
Ünnepnapok. Egyházi és társadalmi beszédek. Irta Mihályi A. dr. egyetemi ny. r. tanár. Ára díszes műlappal	4.—	Az Úr Jézus Krisztus négy evangéliuma és az apostolok cselekedetei. A Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. — Káldi György fordítása nyomán rövid jegyzetekkel átdolgozva. Ára	1.40
Katholikus Oktató- és Epületeskönyv. Irta Goffine Lénárd. Rövid értelmezése a vasárnapi és ünnepi leckéknek és evangéliumoknak, ezekből levont hit- és erkölcsi tanításokkal és az egyházi szertartások magyarázatával. Harmadik átdolgozott kiadás, képekkel. Füzve K 4.40, vászonkötésben K 6.—, félbörkötésben	7.—	Aquinói szent Tamás életrajza. Irta Joyau Károly. Magyarra átdolgozta Szabó Sándor. Kötve	4.80
		A szent György vertanúról nevezett Jaáki Apátság története. Irta dr. Széchenyi Miklós gróf, jaáki apát	10.—

Meğrendelhetők

**A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 2. sz.**